

РЕШЕНИЕ

№ 11

гр. София, 05.01.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на девети декември през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Ася Събева

Членове: Елена Тахчиева
Кристина Филипова

при участието на секретаря Ваня Ил. Иванова
като разгледа докладваното от Кристина Филипова Въззивно гражданско дело № 20251000502165 по описа за 2025 година

С решение № 3764 от 16.06.2025 г. по гр. д. № 7309/2022 г., СГС, I-1 с-в, осъжда Прокуратурата на РБ да заплати на В. Е. М. на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ сумата от 90 000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от незаконно обвинение, както и обезщетения за имуществени вреди - сумата от 1320 лв. като разходи за нощувка, сумата от 96 000 лв. за адвокатско възнаграждение, сумата от 4723,16 лв. като пропуснатата полза от законна лихва по внесена парична гаранция по наказателното производство за периода от 29.03.2016 г. – 26.07.2018 г., ведно със законната лихва върху всички обезщетенията от 10.05.2022 г. до изплащането им, като ОТХВЪРЛЯ иска за неимуществени вреди до сумата от 200 000 лв. и за имуществени вреди за адвокатско възнаграждение до сумата от 162 000 лв.

Срещу решението, в частта, в която исковите претенции са отхвърлени е постъпила въззивна жалба от ищеца В. Е. М.. Твърди се, че съдът не е взел предвид, че производството е продължило изключително дълго и ищецът е следвало да пътува многократно до Видин, отнемало му изключително много време да организира защитата си, тревожел се, че причинява притеснения и на семейството си и непълнолетната си дъщеря. Подчертава, че две служебни

пътувания за участие в международни събития до Русия и Германия били осуетени поради наложената забрана за напускане на страната и ищецът се чувствал унижен, вкл. когато бил върнат от летището. Счита за неотчетени фактите, че се касае до три обвинения (две за тежки престъпления), изключително тежкото отражение върху психиката на ищеца, бурното медийна отразяване на казуса, изключителната продължителност – 54 заседания, понесените от роднините на пострадалите ругатни и обиди, засягането на имиджа на ищеца в сферата на търговската дейност и преподавателските среди. Сочи, че отнемането на оръжието е осуетило упражняването на любимото му хоби. Счита, че съдът неправилно е игнорирал факта, че делото е било с изключителна и правна сложното и е следвало да присъди завишен хонорар (над минималния) и за въззивната и касационната инстанция, като подчертава, че становищата на адвоката на ищеца, депозиращи по делото, са били в размери от порядъка на 64 и 76 страници. Намира, че хонорарът не е надхвърлял разумния размер с оглед естеството на производството. Претендира да се отмени решението в отхвърлителната част и да се уважат исковете изцяло, като и разноски.

Срещу решението в частта, в която исковете са уважени е постъпила въззивна жалба от Прокуратурата на РБ. Твърди, че според практиката на ВКС щетите върху търговската практика на ищеца не могат да обусловят неимуществени вреди за него самия. Счита, че търговската дейност е засегната не от обвинението, а от самия инцидент и загиналите при него 15 лица в завод „Миджур“. Намира, прокуратурата не може да носи отговорност за поведението на близките на пострадалите. Счита, че негативните емоции за ищеца са провокирани от самото нещастно събитие и загиналият при това син на ищеца. Поддържа, че не носи отговорност за медийното отразяване на казуса. Сочи, че оръжието не е иззето по повод процесното обвинение и това е сторено с индивидуален административен акт, като по делото не е представена заповед за това, нито данни за обжалването ѝ. Счита размера за обезвреда на неимуществените вреди за неправилно определен по чл. 52 ЗЗД. Относно хонорарите за адвокат излага съображения, че те не касаят процесното дело (като номер), както и че са завишени. Счита за недоказана претенцията от 1320 лв. за нощувки. Намира, че искът за законна лихва върху средствата за гаранция също не е основателен, тъй като не било доказано, че ищецът е разполагал с тези средства и е щял да генерира от тях доходи. Счита,

че самата законна лихва върху така присъдената лихва не следва да се начислява поради забраната за анатоцизъм. Претендира обезщетението от 90 000 лв. за претърпени неимуществени вреди от незаконно обвинение да се намали, решението да се отмени относно присъдените обезщетения за имуществени вреди от 1320 лв. (като разходи за нощувка) и 4723,16 лв. (като пропуснатата полза от законна лихва по внесена парична гаранция по наказателното производство за периода от 29.03.2016 г. – 26.07.2018 г.), да се отмени или намали относно сумата от 96 000 лв. за адвокатско възнаграждение, и да се обезсили в частта, в която се присъжда законната лихва върху сумата от 4723,16 лв.

В писмен отговор ищецът оспорва жалбата на Прокуратурата.

Въззивните жалби са подадени в срок, срещу валидно и допустимо съдебно решение, преценено като такова в съответствие с чл. 269 ГПК.

Софийски апелативен съд при преценка на доводите на страните и доказателствата по делото намира следното:

Предявени са искове с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 ЗОДОВ.

Ищецът В. Е. М. твърди, че във връзка с взрив в завод "Миджур" в землището на с. Горни Лом през м. октомври 2014 г. бил привлечен в качеството на обвиняем за три престъпления от общ характер по чл. 123, ал. 3, пр. 2 и 3 вр. ал. 1 НК, по чл. 134, ал. 3, пр. 2, вр. ал. 1, т. 2 НК и по чл. 311, ал. 1 вр. чл. 26 НК, като по НОХД № 275/2016 г., ОС-Видин с присъда от 19.06.2018 г., влязла в сила на 10.05.2022 г. след протест, бил признат за невиновен. Спрямо него била взета мярка за неотклонение "гаранция" от 20 000 лв. до 19.06.2018 г., била наложена забрана за напускане пределите на страната, а през м.май 2017 г. отказано подновяване разрешението му за носене и употреба на огнестрелно оръжие. Твърди, че в резултат на незаконното обвинение в извършването на три престъпления, едно от които за причиняване смъртта на 15 души, в тази част на собствения му син, бил стресиран, накърнени били честта, достойнството и доброто му име на почтен гражданин и висококвалифициран професионалист, изпитвал неудобство от съобразяване с наложените мерки, вкл. в професионален план, страхувал се от осъждане, тревожел се от широкото медийно отразяване, бил лишено от възможността да упражнява хобито си да ловува. Определя неимуществените си вреди на стойност о 200 000 лв. Твърди, че заплатил 162 000 лв. за адвокатски

възнаграждения, разходи от 1320 лв. за нощувки в гр. Видин за участие в съдебните заседания по делото. Отделно сочи, че сумата 4723, 16 лв. съставлява пропуснати ползи в размер на законната лихва върху внесената парична гаранция от 20 000 лв. за периода 29.03.2016 г.-26.07.2018 г. Моли посочените суми да му бъдат заплатени като обезщетения, ведно със законната лихва от 10.05.2022 г., както и разноски.

Ответникът Прокуратурата на РБ оспорва исковете. Твърди, че няма причинна връзка между заявените вреди и наказателното дело. Счита сумите за прекомерни, а тези за адвокатско възнаграждение и за недължими от ответника. Намира, че не носи отговорност за медийния отзвук. Изтъква, че през 2016 г. ищецът имал и друго осъждане. Намира, че вредите от отказ да бъде подновено разрешението за носене на оръжие не са пряка и непосредствена последица от действията на прокуратурата, а са резултат от акт на МВР по ЗКВВООБ. Оспорва разходите за нощувки и претенцията за лихва върху внесената гаранция.

От събраните доказателства, преценени в съответствие с доводите на страните във въззивното производство, се установява следната фактическа обстановка:

Страните не спорят, че във връзка с настъпил през м. октомври 2014 г. взрив в завод "Миджур", собственост на "Видекс" АД, ищецът В. М. е привлечен на 16.03.2016 г. като обвиняем за три престъпления от общ характер - по чл. 123, ал. 3, пр. 2 и пр. 3 вр. ал. 1 НК и чл. 134, ал. 3, пр. 2, вр. ал. 1, т. 2 НК за немарливо изпълнение на правно регламентирана дейност в качеството на проектант по изготвяне на част "Технологична" от инвестиционен технически проект на завода, представляваща източник на повишена опасност, в резултат на което причинена смъртта на 15 лица (сред които и синът на ищеца) и средни телесни повреди на две лица, както и по чл. 311, ал. 1, вр. чл. 26 НК за съставянето в качеството на длъжностно лице (изпълнителен директор на "Видекс" АД) на официални документи с невярно съдържание. Обвинени заедно с ищеца са още три лица. Спрямо М. е взета мярка за неотклонение "парична гаранция" в размер на 20 000 лв., внесена на 19.03.2016 г., която е изменена в „подписка“ с определение от 26.07.2018 г. (л. 72). На 30.03.2016 г. с прокурорско постановление е наложена мярка "забрана да напуска пределите на страната" (потвърдена с определение от 22.04.2016 г.

на ОС Видин), като мярката е отменена с определение от 05.12.2017 г. Няма спор, че по наказателното производство пред ОС Видин са проведени общо 49 съдебни заседания, в които ищецът е взел лично участие. С присъда от 19.06.2018 г. всички обвиняеми са оправдани по повдигнатите обвинения, като депозираните протести пред САС (където са проведени още 4 заседания) и ВКС (едно заседание) не са уважени и присъдата е влязла в сила на 10.05.2022 г.

Установява се, че ищецът отправял няколко искания и получавал разрешения да пътува в чужбина във връзка с работата си като преподавател в МГУ-София и представляващ "Видекс" АД, като получил от ВОП отказ само на 14.05.2016 г. и поради това не е участвал в международна конференция в Русия.

Налице са данни, че макар и да му било разрешено с постановление от 01.06.2016 г. пътуване до Германия за участие в международна конференция, ищецът не бил допуснат да излезе извън страната поради несвоевременно съобщаване на постановлението на граничните власти.

Няма спор, че ищецът М. е висококвалифициран специалист в областта на взривните вещества, с научни степени „доктор“, „доцент“ и „професор“ в МГУ-София, дългогодишен преподавател и ръководител на Висша школа за подготовка на персонал за взривни работи, член на национални и международни организации на взривните инженери, с проектантска правоспособност, член на Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране, с многобройни научни публикации и патентовани изобретения в тази област, като в периода 2007-2017 г. участвал в множество проекти с важно инфраструктурно значение, опазване на околната среда, миннодобивната дейност и строителството на национални обекти (стр. 16-19). Наред с научната и преподавателска дейност ищецът е мажоритарен акционер във „Видекс“ АД, собственик на завод „Миджур“, развиващо дейност в областта на професионалните му познания и на което, до инцидента с взрива, е бил изпълнителен директор.

Няма спор (и видно от справка за съдимост), срещу ищеца е водено НОХД № 2768/2015 г. по описа на СГС за престъпление по чл. 255, ал. 4 вр. ал. 3, вр. ал. 1, т. 2, пр.1, т. 6 и т. 7 НК вр. чл. 26 НК за избягване установяване и плащане на данъчни задължения в особено големи размери, приключило с

влязло в сила на 18.02.2016 г. решение за освобождаване от наказателна отговорност по чл. 78а НК и налагане глоба поради плащане пълния размер на данъчните задължения.

Няма спор, че случаят с взрива в завод "Миджур" е широко отразен в медиите, както и на официалния сайт на Прокуратурата на РБ през 2016 г. с изявление на главен прокурор и директор на НСлС. Установява се, че данни, предоставени от прокуратурата са възпроизведена в множество медийни публикации (напр. сп. „Правен свят“, интернет сайтове, национални телевизии и пр.).

Установено е, че ищецът е ловец с издадено разрешение за носене и употреба на огнестрелно оръжие (стр. 205-206).

Св. М. П. – И., разказва, че дълги години била юрисконсулт във "Видекс" АД по времето, в което ищецът бил управител. Сочи, че наказателното производство се отразило много зле в личен и професионален план – станал по-затворен, сприхав и напрегнат, изпитвал притеснения за семейството си от публикациите по случая. Знае, че между служители и колеги от бранша тръгнали приказки и макар, че тя не се съмнявала в неговата невинност, много от тях считали обвиненията за верни. Ищецът отказвал участия като преподавател и на конференции. Сочи, че и бизнесът пострадал, някои клиенти се оттеглили, тъй като всичко се градяло върху професионализма и авторитета на ищеца. Знае също, че на ищеца било отнето разрешителното за оръжие, а това го лишило от възможността да ходи на лов, което било негово хоби и често практикувал. Изтъква, че ищецът ставал обект на ругатни и обиди от роднини на пострадалите, които го обвинявали за случилото се и за загубата на близките си. На свидетелката е известно друго водено срещу ищеца наказателно производство, но според нея не е дало такова негативно отражение върху личността му, както обвинението за причиняване смъртта на 15 лица.

Св. П. Ш., колега на ищеца, разказва, че познавал същия като весел, ведър и приветлив човек, ползващ се с голямо уважение и авторитет между колеги и студенти, но след трагичния инцидент в завода и разгласяването на обвиненията се сринал психически, създали се негативни настроения срещу него, отношението на околните се променило и го възприемали като престъпник. Особено силно били засегнати репутацията му на

професионалист и подкопано доверието като преподавател у ръководството на университета, студенти и курсисти, тъй като сам не спазвал мерките за безопасност, за които преподавал. Случаят се разчул и в чужбина, където на свои участия в конференции и симпозиуми свидетелят се налагало да отговаря на въпроси за случилото се, осъден ли е и пр. Сочил още, че ищецът бил силно повлиян в емоционално отношение от самия инцидент, обвиненията и нарастващото в обществото негативно мнение за него като човек и експерт, като в разговори споделял, че му е тежко, но полага усилия да оцелее, отказвал да ходи в региона на завода. Допълнително изпитвал негативни чувства от това, че заради наказателното дело му било отнето разрешителното за носене на оръжие и не може да ходи на лов. Дори и след оправдателната присъда доверието към него не се възстановило напълно и продължавал да търпи негативи от накърнената лична и професионална репутация.

Св. Д. В. сочи, че е била защитник на друг от обвиняемите по същото дело. Изтъква, че делото било особено, сложно от фактическа и правна страна, изискващо много добра подготовка, задълбочено проучване и специфични познания за изграждане на защита, като се налагало да се консултират и с няколко професора по взривни вещества и да се ползва специализирана научна литература от самите адвокати. Запознаването с материалите от 150 тома отнемало много време (няколко дни). Отделно се налагало да се изготвят и искания за разрешение на пътувания в чужбина. Сочил още, че следвало да се пътува до Видин за десетки заседания. Представителството пред въззивната и касационна инстанция било свързано със защита срещу исканията на Прокуратурата за събиране на още доказателства и в оборване поддържаната обвинителна теза.

По делото са депозирани сключени между ищеца и адвокатско дружество договори, фактури и банкови извлечения (стр. 210-222), според които за представителство в досъдебното производство М. е заплатил адвокатско възнаграждение от 18 000 лв. с ДДС, по първоинстанционното дело - 72 000 лв. с ДДС, по въззивното - 36 000 лв. с ДДС, и по касационното - 36 000 лв. с ДДС.

При така очертаната фактическа обстановка по спорните въпроси се налагат следните правни изводи:

Съгласно чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 от ЗОДОВ държавата отговаря за

вредите, причинени на граждани от органите на дознанието, следствието, прокуратурата, съда и особените юрисдикции от незаконно обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано. Не се спори, че срещу ищеца е било повдигнато обвинение за извършване на три деяния, като две от тях се квалифицират от НК като тежки и за тях е предвидено наказание лишаване от свобода над пет години (до петнадесет), както няма и спор, че след повече от 8 години производството на три инстанции е приключило с оправдателна присъда, като подсъдимият е бил признат за невиновен от всички съдебни състави. Ето защо доказано по делото се явява, че е налице “незаконно обвинение в извършване на престъпление”, и на основание чл. 4 от ЗОДОВ се дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице.

При наличните данни, и като се съобрази практиката на ВКС, според която фактът на незаконното обвинение е достатъчен да индицира, че обвиняемият е претърпял вреди, рефлектиращи върху неговите чест и достойнство (Решение № 991/06 г., решение № 427 от 16.06.2010 г. по гр. д. № 273/2009 г., Г. К., Ш Г. О. на ВКС), следва да се приеме, че при всички положения ищецът е търпял негативни преживявания, имал е опасения, че може да бъде осъден, изпитвал е дискомфорт от обвинението и пр. В хода на настоящото дело се установява, че ищецът е претърпял неимуществени вреди, свързани с воденото срещу него наказателно производство. От събраните доказателства пред първата инстанция е видно, че В. М. е бил обществено значима личност, популярен в средите на професионалната си дейност, с изграден имиджи на професионалист и експерт, заемал е значима служебна позиция, ръководел е различни проекти, признат е бил за специалист с отлична репутация и квалификация. След събитията – повдигнатото обвинение и развилите се инстанционни производства, неминуемо е повлиян в негативен план неговия емоционален баланс – данните сочат, че преди нещастieto в завода той бил весел и ведър човек, а след това станал затворен, сприхав и напрегнат, тревожел се, че може да бъде осъден и за отражението, което всички събития и техния широк медиен отзвук оказват върху семейството му, бил подложен на коментари в служебните среди макар, че не всички са приемали за основателни обвиненията и някои го считали за невинен. Установява се, че кариерното му развитие се оказало в застой –

отказвал командировки, а за някои не успял да пътува поради наложени ограничения. Отношението на околните се променило спрямо ищеца и той често бил възприеман като престъпник. Силно се засегнала репутацията му на професионалист и пред ръководството на университета, студентите и курсистите било подкопано доверието в него като преподавател, тъй като според обвинението самият М. не е спазвал мерките за безопасност, които преподавал. От показанията се изяснява, че и след оправдателната присъда доверието към ищеца не се възстановило напълно.

Всички тези негативни последици са търпени през един продължителен период от време (над 8 години), който надхвърля приетия за разумен срок от около 3 години. Вярно е, че в случая се касае за разследване на усложнена престъпна дейност, с няколко обвиняеми, със събиране на много доказателства и с правна сложност на казуса, но въпреки това проточилото се във времето наказателно преследване е нарушило осезателно принципите за бързина и е позволило дълго време ищецът да е подложен на стрес и притеснения. От значение е и фактът, че по делото са провеждани изключително голям брой съдебни заседания (над 50), което също е дало отражение на нивата на стрес, с оглед необходимостта от подготовка, пътувания и пр.

Следва да се отчете и разрешението, възприето от съдилищата и цитирано в решението на СГС, че „когато, поради особеностите на случая и конкретните обстоятелства, неимуществената сфера е била засегната в по-голяма степен и от това са произтекли по-тежки от обичайните по характер и обем вреди, справедливостта по чл. 52 ЗЗД налага те да бъдат репарирани с обезщетение в завишен размер. По отношение на някои професии, към които обществото дължи респект и уважение, и поради това има завишени изисквания за почтеност и професионализъм, естествено и логично е незаконното обвинение да засяга в по-голяма степен личния и професионален живот на лицата, които ги упражняват. В тези случаи, с повдигането на обвинение за *извършено престъпление в областта на тяхната професионална реализация*, се засягат не само личната чест и достойнство, но и професионалните им качества поради уронване авторитета в съответната област. По тази причина създадените при наказателното преследване неудобства и притеснения имат по-силно отражение върху отделните негативни изживявания на упражняващите такива професии и пряко значение

за размера на обезщетението.“. Така в Решение № 164/18.03.2025 г. по гр.д. № 1134/2024 г. на ВКС, IV г.о./ Решение № 319/17.11.2015 г. по гр.д. № 2829/2015 г. на ВКС, IV г.о. решение № 344 от 24.11.2014 г. по гр. д. № 2378/2014 г., Г. К., IV Г. О. на ВКС, решение № 319 от 17.11.2015 г. по гр. д. № 2829/2015 г., Г. К., IV Г. О. на ВКС.

Следва да се отчете, че нещастният инцидент в завод „Миджур“ е имал широк обществен и медиен отзвук, като голяма част от изнесената информация се е основавала и на публични съобщения на представители на самия ответник. Към казуса е приложима практиката на ВКС (напр. решение № 164 от 18.03.2025 г. по гр.д. № 1134/24 г.), според която за медийния отзвук на наказателното производство отговорността на прокуратурата не може да бъде изолирана. Разгласяването в медиите на наказателното преследване не следва да бъде изключено от групата основания, обуславящи отговорността на прокуратурата. В случая освен това, няма спор, че от името на ответника са давани публични изявления по казуса. Следователно се касае до пряка връзка между действията на ответника и нанесени вреди на авторитета и имиджа на ищеца. Така и в по-старата практика на ВКС - решение № 233 от 18.05.2012 г. по гр. д. № 104/2012 г., Г. К., IV Г. О. на ВКС, решение № 124 от 09.02.2010 г. по гр. д. № 3802/2008 г., Г. К., III Г. О. на ВКС.

Като относимо следва да се възприеме обстоятелство, че ищецът *не е бил* с ограничение на правото му на придвижване, обусловено от мярка за неотклонение като „задържане под стража“ или „домашен арест“, но за времето от около пет години той е трябвало да се съобразява с ограничително-разрешителен режим при всяко напускане на страната, респ. да изпитва несигурност от очакването за бъдещо благоприятно решение. В същото време се установява, че преимуществено исканията за пътуване (с едно изключение) зад граница са били уважавани, макар и в един от случаите, постановеното разрешение да не е било сведено своевременно до контролиращите органи. Доказателства обаче, това да е сторено по зависещи от ответника причини, *не са събрани*.

В същото време следва да бъдат отчетени и друга група фактори, които не стоят във връзка с поведението на ответника, но са повлияли в негативен аспект емоционалния свят на ищеца, респ. са провокирали неимуществени щети, стоящи обаче извън обема на обезщетяваните от Прокуратурата.

Неминуемо върху психиката на ищеца голям удар е бил не само наказателния процес, но и фактът, че в инцидента в завода е *загинал* собственият му син, заедно с още голяма група хора. Следва да се държи сметка още, че ищецът е бил осъждан и за друго деяние (НОХД № 2768/2015 г. по описа на СГС за престъпление по чл. 255, ал. 4 вр. ал. 3, вр. ал. 1, т. 2, пр.1, т. 6 и т. 7 НК вр. чл. 26 НК за избягване установяване и плащане на данъчни задължения в особено големи размери, приключило с влязло в сила на 18.02.2016 г. решение, макар и по реда на чл. 78а НК), което също е от значение за обема на тревоги и притеснения в проследявания отрязък от време.

На следващо място прокуратурата не може да бъде отговорна за поведението на близките и роднините на пострадалите лица, което, обусловено от трагедията, е било агресивно спрямо ищеца.

От значение за обезщетението са обстоятелствата, че няма данни ищеца М. да е отстранен от работа, обратно – той е *продължил* да изпълнява задълженията си в същата сфера, канен е в чужбина на международни симпозиум и конференции, което сочи, че авторитетът му не е бил засегнат необратимо, макар и да се е налагало да дава разяснения относно наказателното производство на свои колеги от международните и вътрешните професионални среди.

На последно място – според ЗОБВВПИ отнемането на разрешително за носене на оръжие се осъществява с акт на органа, издал разрешението и въз основа на някое от основанията по чл. 58 от закона, едно от които при повдигане на обвинение в престъпление от общ характер. Ответникът следва да носи отговорност за вредите от осуетената възможност на ищеца да извършва лов с оръжие, защото се касае до отнемането на разрешението от административният орган в условията на обвързана компетентност, а самите вреди се намират в причинна връзка с незаконното обвинение.

С оглед изложените доводи *настоящият въззивен състав* приема, че дължимото обезщетение за неимуществените щети на ищеца следва да се определи на сумата от 60 000 лв., която е съответна на принципа в чл. 52 ЗЗД, практиката на съдилищата, конкретиката на казуса, личността на ищеца, тежестта на обвиненията, продължителността на наказателното преследване и пр.

По исковете за имуществени вреди:

Ищецът М. претендира сумата 1320 лв., представляваща разходи за нощувки в гр. Видин във връзка с разглеждането на наказателното дело в първата инстанция пред ОС Видин. Като взе предвид фактурите с фискалните бонове към тях (стр. 223 – 237), съдът приема, че ищецът е генерирал разходи за хотелски услуги за посочената сума от 1320 лв., тъй като се установява, че датите на плащане съвпадат с датите на проведени съдебни заседания, в които (видно от протоколите) ищецът е присъствал лично. Сочената сума следва да бъде възстановена.

На второ място – ищецът е заявил, че е търпял вреди в размер на законната лихва върху внесената парична гаранция от 20 000 лв. за периода от 29.03.2016 г. (датата на внасянето) до 26.07.2018 г. (датата на връщането поради отмяна на мярката). Според практиката на ВКС (вкл. тази на която се позовава СГС - Решение № 281/04.10.2011 г. по гр.д. № 1684/2010 г. на ВКС, III г.о.), тъй като обвинението е признато за незаконно, то и взетите във връзка с него мерки за неотклонение се явяват такива. В този смисъл задържането на сумата от 20 000 лв. е било противоправно, а законната лихва върху нея се явява реално търпяна вреда като пропуснатата полза за обвиняемия (подсъдимия). Ето защо сумата от 4723, 16 лв., като законна лихва следва да се присъди на ищеца.

Относно претенцията за възстановяване на разходите по оказаната правна помощ съдът отчита следното:

Съгласно ТР № 1/11.12.2018 г. по тълк.д. № 1/2017 г., ОСГК на ВКС, „изразходваните средства за адвокатско възнаграждение в наказателното производство, приключило с оправдателна присъда или прекратено на основанията, посочени в чл. 2, ал. 1 ЗОДОВ, са имуществена вреда за лицето, подложено на неоснователна наказателна репресия, тъй като то има право на адвокатска защита във всеки стадий на това производство. Когато ответникът възрази, че изплатеното в наказателното производство адвокатско възнаграждение е прекомерно съобразно действителната правна и фактическа сложност на наказателното дело, в правомощията на съда по иска за обезщетение за вреди е да изследва дали незаконно обвинението е положил дължимата грижа при уговарянето на адвокатското възнаграждение с оглед вида и тежестта на обвинението, интензитета на приложената процесуална принуда и очакваните усилия и труд, които адвокатът предстои да положи при

осъществяването на защитата. В случай, че уговореното адвокатско възнаграждение надвишава съществено разумния и обичаен размер на дължимото възнаграждение, изплатеното в повече няма за причина незаконното обвинение и не е необходима последица от него. То остава в тежест на неположилия дължимата грижа пострадал, тъй като е в причинна връзка с неговото поведение. За платеното в повече държавата не дължи обезщетение.“.

Когато по иск с правно основание чл. 2, ал. 1 ЗОДОВ съдът определя обезщетението за имуществени вреди, съставляващи адвокатско възнаграждение, в размер, по-нисък от платения в наказателния процес, той не упражнява правомощието си по чл. 78, ал. 5 ГПК, а се произнася по предмета на предявения иск, като установява наличието или отсъствието на причинна връзка между незаконното обвинение и претендираната имуществена вреда, за да определи размера на дължимото обезщетение. В този случай съдът се произнася по предмета на предявения иск, като прилага последиците от неполагането на дължимата грижа от пострадалия при осъществяването на неговата защита срещу противоправното поведение на делинквента.

Според същото ТР при определянето на размера на щетата, съставляваща заплатен разход за адвокат в наказателното производство, съдът следва да установи наличието или отсъствието на причинна връзка между незаконното обвинение и претендираната имуществена вреда. Съдът следва да вземе предвид дали ищецът е положил дължимата грижа и необходимата оценка на труд, положен от адвоката за осъществяването на неговата защита. Съдът отчита, че се касае до повдигнато обвинение за три умишлени престъпления, наказуеми с лишаване от свобода, две от които за тежки престъпления. Протеклото наказателното производство се отличава с висока степен на фактическа и правна сложност, много голям обем доказателства, специфични познания от научната област, които се характеризират с висока степен на сложност, провеждани са десетки съдебни заседания, участвали са като обвиняеми, частни тъжители и частни обвинители множество лица, логистично производството се е развивало по-трудно в първите етапи на процеса - досъдебно и първоинстанционно производство, поради множество пътувания до гр. Видин. Съдът същевременно отчита момента на сключване на договорите за процесуално представителство и защита и икономическите условия към тези дати, като съобразява като ориентир и параметрите на

Наредба № 1 от 2004 г., определяща рамките на възнагражденията за адвокатска защита. Предвид това и с оглед спецификата на конкретното дело, въззивният съд приема, че за досъдебното и първоинстанционното производство (където са съсредоточени процесуалните действия по събиране на доказателства и са проведени най-много съдебни заседания, респ. са осъществени най-много пътувания) за адвокатска защита се следват по 20 000 лв. или общо 40 000 лв. Тъй като представителството пред въззивния съд и касационния съд е било в ограничени процесуални рамки (съответно четири и едно заседания), то за тези инстанции се следва възнаграждение от по 10 000 лв. До посочените суми следва да се приеме, че при уговаряне на хонорара ищецът е положил дължимата грижа, а платеното до тези стойности възнаграждение е съответно на вложените труд и усилия от пълномощника по осъществяване на защитата. Уговореният над този размер хонорар надхвърля разумното и обичайното възнаграждение и не следва да се възлага в тежест на ответната страна.

На последно място - върху обезщетенията за имуществени вреди (с изключение на сумата от 4723,16 лв., съставляваща законна лихва върху заплатената гаранция) се дължи законна лихва от датата на влизане в сила на оправдателната присъда - 10.05.2022 г. до изплащането.

Предвид изложеното решението на СГС следва да се отмени в частта, в която искът за обезщетяване на неимуществени вреди е уважен над сумата от 60 000 лв. до сумата от 90 000 лв., а за имуществени вреди – над сумата от 60 000 лв. до 96 000 лв., както и в частта, в която е присъдена законна лихва върху сумата от 4723,16 лв. (законна лихва за исковия период върху стойността на внесената парична гаранция). В останалите обжалвани части решението следва да се потвърди.

За настоящата инстанция на жалбоподателя-ищец се следват разноски в размер на 3000 лв. (с припадащ се ДДС), като възражението за прекомерност съдът не възприема, предвид цената на исковете, които са уважени.

Воден от горните мотиви съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 3764 от 16.06.2025 г. по гр. д. № 7309/2022 г., СГС, I-1 с-в, *в частта*, в която се осъжда Прокуратурата на РБ да заплати на

В. Е. М. на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ сумата над 60 000 лв. до сумата от 90 000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от незаконно обвинение, сумата над 60 000 лв. до сумата от 96 000 лв. като обезщетение на имуществени вреди, съставляващи заплатено адвокатско възнаграждение, както и **в частта**, в която върху сумата от 4723,16 лв. е присъдена законна лихва от 10.05.2022 г. до изплащането ѝ, като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявения от В. Е. М., ЕГН *********, срещу Прокуратурата на РБ иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ за заплащане на разликата над 60 000 лв. до 90 000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от незаконно обвинение, разликата над 60 000 лв. до 96 000 лв. като обезщетение на имуществени вреди, съставляващи заплатено адвокатско възнаграждение, и за заплащане на законна лихва върху сумата от 4723,16 лв., съставляваща законна лихва върху внесена от В. Е. М. гаранция от 20 000 лв.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалата му обжалвана част.

ОСЪЖДА Прокуратурата на РБ да заплати на В. Е. М. разноски за въззивната инстанция в размер на 3000 лв.

Решението може да се обжалва пред ВКС в месечен срок от съобщението до страните, че е изготвено.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____